

**Sjećanje na Srebrenicu:
Dvadesetogodišnjica**

Njujork, 1.7.2015. godine

**Serge Brammertz, glavni tužilac
Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju**

Najveće tragedije opiru se našoj sposobnost da ih opišemo. Patnja, sram i očaj nas preplave. I tako bezbrojne tuge izražavamo jednom jedinom riječju.

Srebrenica je jedna takva riječ.

Tragedija Srebrenice sve nas je obilježila.

Ovdje u Ujedinjenim nacijama, znali smo za sram pogaženog obećanja. I osjećali bespomoćnost Plavih kaciga koji su bili svjedoci genocida.

Na funkciju sam došao 2008. godine. Moj prvi susret bio je sa Majkama Srebrenice, predvođenim Munirom Subašić. Od tada smo se mnogo puta sreli, u Hagu, u Sarajevu, u Srebrenici.

Ona i druge majke pomogle su mi da naučim o njihovoj prošlosti. Također su mi pomogle da shvatim presudnu važnost našeg sadašnjeg rada. A preživjeli su nam podstrijek da postignemo više nego što smo ikada mogli i pomisliti da je moguće.

22. Toliko je članova Munirine porodice od nje oteto. Tek je prošle godine ukopala svog najmlađeg sina, Nermina: dvije male kosti da obilježe njegovo ime, njegov život, njegovu zajednicu.

Tragedija Srebrenice je usamljenost preživjelih.

Redovi nišana koji iz godine u godinu bivaju duži. Žene sa ostarjelim fotografijama izgubljenih muževa i djece. Tihi prizori na mjestima gdje je hiljade života ugašeno u jednom ljetnom danu.

Jedna zajednica uništena. Životi upropašteni. Eto to znači biti preživjeli genocida.

To je bol za koji samo preživjeli znaju.

Ali čak i ako ne možemo spoznati njihovu bol, znamo da joj se mora priznati.

Nažalost, neki poriču genocid. Zatvaraju svoja vrata i svoja srca pred preživjelima.

Svi moramo prihvatiti da su u julu 1995. godine ubijene hiljade muškaraca i dječaka. Da je terorizirano, zlostavljano i istjerano iz svojih domova na desetine hiljada žena, djece i staraca.

Svi moramo prihvatiti da je postojao hotimičan plan da se počini genocid. Da je nekoliko muškaraca, kojima je povjerena najozbiljnija odgovornost, zloupotrijebilo svoj čin, svoj autoritet i svoju moć da bi uništili jednu zajednicu.

Kako bismo poštovali prošlost, Srebrenicu moramo nazivati pravim imenom, genocidom. Kako bismo gradili budućnost, svi moramo govoriti jednim glasom kada se genocid poriče.

Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju je utvrdio ove činjenice i donijeo pravdu za Srebrenicu, kao i u slučaju mnogih drugih zločina.

Prije 20 godina postojala je samo nada u pravdu. A danas je to u sve većoj mjeri stvarnost.

Mnogi od onih koji su posjedovali veliku moć i upotrijebili je da bi nanijeli velike patnje dovedeni su pred jednu višu silu, međunarodni sud pravde.

Njih 15 je osuđeno za zločine počinjene u Srebrenici. Još dvojica – dvojica koji su bili najveće otjelotvorenje etničke mržnje i nasilja sada

iščekuju svoju kaznu. Krili su se od žrtava toliko godina, ali je svjetska zajednica pokazala da nema utočišta od pravde.

Prevenција mora biti naš najveći prioritet. Ali kada prevencija ne uspije, pravda je ključna.

Društvima koja izlaze iz konflikta potrebno je više pravde, a ne manje.

Neće biti lako. I trebaće vremena. Da li će budućnost donijeti sa sobom odgovornost ili nekažnjivost zavisi od izbora koje mi napravimo.

Previše žrtava – Albanaca, Bošnjaka, Hrvata i Srba – još uvijek čeka na pravdu u bivšoj Jugoslaviji.

Nacionalni sudovi moraju nastaviti rad MKSJ-a. Međunarodna angažovanost je još uvijek neophodna kako bi ih se podžalo.

U našoj je moći da pokažemo svakoj pojedinačnoj žrtvi sukoba da se pravda može ostvariti.

Više od riječi koje danas izgovaramo, to bi bio zaista prikladan pomen žrtvama Srebrenice i drugih zločina počinjenih na području bivše Jugoslavije.